

s.remissvar@regeringskansliet.se

Livsmedelsverkets yttrande över remiss från Socialdepartementet angående SOU 2021:22: *Hårdare regler för nya nikotinprodukter*

Sammanfattning

Livsmedelsverket tillstyrker förslagen att:

- en ny lag med bestämmelser om anmälan, produktkrav, försäljning och marknadsföring av tobaksfria nikotinprodukter samt en ny förordning med kompletterande bestämmelser om tobaksfria nikotinprodukter införs med ikraftträdande den 1 juli 2022,
- snusssubstituten i livsmedelslagen (2006:804) ska jämföras med livsmedel och därmed omfattas av livsmedelslagens bemyndiganden m.m., samt
- livsmedelslagen, livsmedelsförordningen (2006:813) och förordningen (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter ska kompletteras avseende snusssubstitut och att ändringarna träder i kraft den 1 januari 2023.

Livsmedelsverket ifrågasätter dock förslaget att:

- 300 000 kronor ska täcka verkets kostnader för att ta fram föreskrifter, genomföra informationsinsatser, etc. Vi bedömer att kostnaderna kommer att uppgå till 820 000 kronor, se beräkning nedan.

Generella synpunkter

Livsmedelsverket välkomnar att, de i dagsläget oreglerade snusssubstituten har utretts och att utredaren föreslår regeländringar. Vi ser en ökande marknad med snusssubstitut med frågor både från kontrollmyndigheter och från företag. För närvarande produceras eller legotillverkas sådana produkter främst nationellt, men även internationellt, exempelvis i Danmark, Indien, Island, Moldavien, Polen och Storbritannien med import till Sverige.

Livsmedelsverket vill framföra att tobak och tobaksprodukter uttryckligen exkluderas från definitionen av livsmedel (artikel 2 i förordning (EG) nr 178/2002).

Snus är därmed inte ett livsmedel. Av 3 § livsmedelslagen framgår dock att snus och tuggtobak i livsmedelslagen jämställs med livsmedel. Det är en lagteknisk lösning som innebär att snus och tuggtobak omfattas av livsmedelslagens bestämmelser. Med stöd av de bemyndiganden som lagen innehåller kan därmed regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om bl.a. hantering, hygien och gränsvärden för främmande ämnen i snus och tuggtobak. Lagstiftningen innebär t.ex. inte per automatik att anläggningar för snus eller tuggtobak ska godkännas eller registreras. All lagstiftning om livsmedel gäller i dagsläget inte för snus och kommer inte heller att gälla för snussubstitut om utredningens förslag blir verklighet. Eftersom snus och tuggtobak omfattas av flera lagar, likväl som utredningens förslag om snussubstitut, behöver dessa parallella lagstiftningar och delvis överlappande regler analyseras ytterligare.

Synpunkter på förslagen

Avsnitt 1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Livsmedelsverket tillstyrker förslaget att lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter ändras så att det framgår att lagen inte enbart omfattar vätskor som innehåller nikotin, utan även andra vätskor som är avsedda att konsumeras genom e-cigarett.

Avsnitt 8.9 Hälsovarning och innehållsdeklaration på produktförpackningarna

I ett konsumentperspektiv är det bra med en förteckning på förpackningarna till de tobaksfria nikotinprodukterna där förteckningen redovisar alla ingredienser som ingår i produkten i fallande viktordning. Livsmedelsverket vill dock framhålla att i samband med vår anmälan (dnr 755/2010) till EU-kommissionen om föreskrifterna (LIVSFS 2012:6) om snus och tuggtobak framhöll kommissionen att det första förslaget till föreskrifter avseende ingrediensförteckning och märkning kunde ge intryck av att produkterna var livsmedel. Med anledning av kommissionens synpunkter ändrades kraven på märkningsuppgifter i LIVSFS 2012:6. De märkningsuppgifter som nu krävs är att märkningen ska anges på ett språk som lätt kan förstås av konsumenterna, varans beteckning, det vill säga snus eller tuggtobak, nettokvantitet i gram, tillverkningsdag, förvaringsanvisning om förvaringen har betydelse för hållbarheten samt kontaktuppgifter till tillverkaren, förpackaren eller säljaren. Livsmedelsverkets föreskrifter om snus och tuggtobak har däremot inga krav på innehållsdeklaration.

2021-08-16

Dnr 2021/02112

Avsnitt 10 Även tobaksfria produkter bör omfattas av reglerna om livsmedel

Utredningen föreslår att snussubstituten ska omfattas av livsmedelslagen och att en kommunal nämnd ska vara behörig myndighet att pröva frågor om godkännande eller registrering av livsmedelsanläggningar för tillverkning av snussubstitut.

Livsmedelsverket vill framföra att varken anläggningar för tillverkning av snus, tuggtobak eller snussubstitut är livsmedelsanläggningar, se regeringens proposition 2017/18:156, Ny lag om tobak och liknande produkter, sidan 107. Det kan dock regleras i lagstiftningen att anläggningar för tillverkning av snussubstitut ska registreras på samma sätt som verksamheter för snus och tuggtobak.

Avsnitt 13.3 Kostnader för staten och kommunerna

Utredningens föreslår att Livsmedelsverket får ansvar för att ta fram föreskrifter om snussubstitut samt vägleda kontrollmyndigheterna. Snussubstitut innefattar både produkter som innehåller nikotin och produkter som inte innehåller nikotin. Utredningen bedömer att Livsmedelsverkets initiala kostnader för att ta fram föreskrifter, genomföra informationsinsatser och stötta kontrollmyndigheterna kommer att hamna på 300 000 kronor. När den inledande fasen är över bedömer utredningen att Livsmedelsverkets kostnader för arbetet med snussubstituten blir begränsade samt att myndighetens nuvarande kompetens i fråga om snus i hög grad kommer att kunna användas även för snussubstitut. Dessa ökade löpande kostnader får anses rymmas inom myndighetens befintliga ramar enligt utredningen.

Livsmedelsverket delar inte utredningens bedömning av kostnaderna för arbetet med att ta fram föreskrifter, genomföra informationsinsatser, stötta kontrollmyndigheterna samt för att ta fram den branschvägledningen utredningen nämner. Verket bedömer att de inledande kostnaderna kommer att bli högre. Det kommer att behövas både verksjurister och ämnessakkunniga för arbetet med föreskrifter samt även kommunikatörer för det övriga arbetet. Eftersom det föreligger parallella lagstiftningar och viss dubbelreglering, kommer det även att krävas analys av vilka föreskrifter som Livsmedelsverket egentligen ska ansvara för att ta fram samt vilka regler som regeringen eller andra myndigheter ska ansvara för. Vi bedömer därmed att det kommer att krävas kontakter och dialog mellan berörda myndigheter om detta.

2021-08-16

Dnr 2021/02112

Vi beräknar att de initiala kostnaderna blir 820 000 kronor där resursbehovet är bedömt utifrån en kostnad på 1,4 mkr per årsarbetare och enligt följande fördelning:

Uppgifter	Belopp i kkr	Kommentarer
Framtagande av föreskrifter	470	Kostnaden motsvarar fyra månaders arbete. Kompetens kommer att krävas från verksjurist och ämnessakkunnig.
Genomföra informationsinsatser, stötta kontrollmyndigheter och ge vägledning till myndigheter och bransch.	350	Kostnaden motsvarar tre månaders arbete. Kompetens kommer att krävas från verksjurist, ämnessakkunnig och kommunikatör.
SUMMA	820	

Livsmedelsverket finner således att en tillfällig anslagsförstärkning om 300 000 kr inte kommer att täcka verkets kostnader.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Annica Sohlström. I den slutliga handläggningen deltog områdescheferna Hanna Dufva, Eirikur Einarsson, Kristina Ohlsson och Mattias Åsander samt avdelningscheferna Maria Florin och Elin Häggqvist. Föredragande var statsinspektör Christer Johansson.

Annica Sohlström

Christer Johansson

Kopia till

s.fs@regeringskansliet.se

svanhild.foldahl@regeringskansliet.se